

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Bosansko-podrinjski kanton Gorazde
OPĆINA FOČA
Ustikolina

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
Bosnian-podrinje canton Gorazde
MUNICIPALITY FOČA
Ustikolina

DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA
ZA PERIOD 2024. – 2026.GODINA

Juni 2023. godine

Na osnovu člana 18. Zakona o budžetima u Federaciji BiH („Službene novine F BiH“ broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22) Općinski načelnik *d o n o s i*:

DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA OPĆINE

FOČA ZA PERIOD 2024.- 2026. godina

UVOD

Zakonom o Budžetima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 102/13, 09/14, 13/14, 08/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22) uspostavljeno je srednjoročno planiranje kao kontinuiran proces, koji počinje srednjoročnom ekonomskom i fiskalnom prognozom, a završava odobrenim konačnim budžetom i procjenama za naredne dvije godine. Ovaj Dokument okvirnog budžeta za period 2024.-2026. godina predstavlja fiskalni okvir budžeta Općine Foča za 2024. godinu, te preliminarne projekcije za 2025. i 2026. godinu, ujedno DOB predstavlja preliminarni nacrt budžeta za 2024. godinu. Postupak pripreme DOB-a počinje dostavljanjem instrukcije broj: 1 o načinu i elementima izrade DOB-a koja sadrži: osnovne ekonomske pretpostavke i smjernice za pripremu DOB-a, tabele pregleda prioriteta budžetskih korisnika, te dinamiku i rokove pripreme DOB-a. U Članu 15. Zakona o Budžetima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 102/13, 09/14, 13/14, 08/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22) koji se odnosi na Budžetski kalendar definisani su rokovi prema kojim se priprema i usvaja budžet, a samim tim i Dokument okvirnog Budžeta. Na osnovu navedenog člana Zakona o Budžetima u Federaciji BiH, Služba za opću upravu, privredu, finansije, društvene djelatnosti i mjesne zajednice (u daljem tekstu: Služba) je pristupila izradi Dokumenta okvirnog Budžeta Općine Foča za period 2024. - 2026. godina. Dana 29.03.2023. godine Služba je aktom broj: 05-1-11-393/23 uputila svim općinskim službama Instrukciju broj: 1 odnosno instrukciju za izradu DOB-a Općine Foča za period 2024. - 2026. godine, zajedno sa tabelom prioriteta. Na osnovu navedene instrukcije, a prema odredbama člana 15. Zakona o budžetima u Federaciji BiH budžetski korisnici su svoje tabele prioriteta sa obrazloženjem trebali dostaviti do 15.05.2023. godine. Članom 18. Zakona o Budžetima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 102/13, 09/14, 13/14, 08/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22) propisano je da na osnovu prijedloga prioriteta budžetskih korisnika za izradu DOB-a Ministarstvo finansija priprema DOB i dostavlja ga Vladi do 15. juna. Vlada razmatra i usvaja DOB do 30. juna tekuće godine zajedno sa srednjoročnim okvirom rashoda za tri godine nakon čega se dostavlja Parlamentu kao informacije. Članom 28. Zakona o Budžetima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 102/13, 09/14, 13/14, 08/15, 91/15, 102/15,

104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22) regulisano je da se odredbe člana 18. shodno primjenjuju i na općine.

Dokument okvirnog budžeta Općine Foča za 2024. - 2026. godinu obuhvata slijedeće oblasti: 1. Makroekonomski pokazatelji; 2. Srednjoročnu fiskalnu politiku i projekciju direktnih i indirektnih prihoda; 3. Srednjoročnu projekciju prihoda Općine Foča; 4. Upravljanje potrošnjom.

1. MAKROEKONOMSKI POKAZATELJI U FBIH

U ovom poglavlju su dati osnovni srednjoročni makroekonomski pokazatelji i prognoze na kojima su zasnovane preliminarne procjene Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine za period 2024. - 2026. godina

Tabela: Makroekonomski pokazatelji za period 2021. - 2026. godina

Indikator	Zvaničn i podaci		Projekcije			
	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.
Nominalni BDP u mil KM	39.921	44.590	47.438	49.926	52.705	55.666
Nominalni rast u %	12,6	11,7	6,4	5,2	5,6	5,6
BDP deflator (prethodna godina =100)	104,7	107,7	104,3	102,5	102,5	102,3
Realni BDP u mil KM (prethodna godina =100)	38.136	41.407	45.462	48.696	51.425	54.435
Realni rast u %	7,6	3,7	2,0	2,7	3,0	3,3
Inflacija mjerena procentom potrošačkih cijena u%	2	14	6,1	3,1	2,2	1,9
Potrošnja u mil KM	34.342	39.561	41.638	43.127	44.687	46.206
Realni rast u %	4,3	3,3	1,2	1,2	1,3	1,3
Vladina potrošnja u mil KM	7.536	8.402	8.822	9.114	9.387	9.669
Realni rast u %	3,1	2,8	1,2	0,8	0,5	0,5
Privatna potrošnja u mil KM	26.806	31.159	32.815	34.013	35.300	36.537
Realni rast u %	4,6	3,4	1,3	1,3	1,6	1,3
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	8.367	9.431	9.991	10.539	11.345	12.232
Realni rast u %	4,8	5,3	4,0	3,6	5,7	6,3
Vladine investicije u mil KM	1.193	1.431	1.512	1.678	1.846	2.030
Realni rast u %	-31,5	14,9	3,5	7,8	6,8	7,7
Privatne investicije u mil KM	7.174	8.000	8.480	8.861	9.499	10.202
Realni rast u %	14,9	3,7	4,1	2,9	5,5	6,0
Uvoz u mil KM	21.084	27.940	29.630	31.743	34.023	36.905
Nominalni rast u %	26,7	32,5	6,1	7,1	7,2	8,5
Realni rast u %	20,5	18,8	4,7	5,7	5,7	5,9
Izvoz u mil KM	16.485	21.455	23.462	25.866	28.602	31.840
Nominalni rast u %	38,9	30,2	9,4	10,2	10,6	11,3
Realni rast u %	24,6	22,2	6,6	8,3	8,5	8,1
Nacionalna bruto štednja u %BDP-a	23,1	21,1	21,5	22,5	23,3	24,1
Bilans tekućeg računa u mil KM	-923	-2.045	-1.754	-1.442	-1.178	-1.090
Rast u %	-17,2	-121,8	-16,1	-17,8	-18,3	-7,5
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-2,4	-4,7	-3,7	-2,9	-2,2	-2,0

Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), mart 2023. godine

2. SREDNJOROČNA FISKALNA POLITIKA I PROJEKCIJE DIREKTNIH I INDIREKTNIH PRIHODA

Projekcije direktnih i indirektnih prihoda rađene su na bazi revidiranih projekcija javnih prihoda Federalnog ministarstva finansija za 2023.godinu i period 2024.-2026.godina. Revidirane projekcije prihoda za 2023. godinu zasnovane su na historijskom i tekućem trendu naplate, prateći pozitivne prognoze kretanja ključnih makroekonomskih parametara Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP), te postojećim poreznim politikama.

Iako je došlo do stabilizacije epidemioloških prilika vezanih za pandemiju virusa COVID-19, početkom 2022. godine ekonomija je stavljena pred nove izazove, usljed složenih međunarodnih političkih prilika vezanih za ratna dešavanja u Ukrajini, koja su se značajno reflektovala na globalne i domaće ekonomske tokove, prvenstveno kroz nagle i visoke inflatorne skokove. Uzimajući u obzir da cjelokupna negativna globalna dešavanja još uvijek traju i nose visok nivo neizvjesnosti, u 2023. godini predpostavlja se skromniji realni rast BDP-a od 2%.

Važno je napomenuti da je Federalno ministarstvo finansija prilikom dostave revidiranih projekcija javnih prihoda za 2023. godinu i period 2024. – 2026. godina ukazalo na niz faktora koji mogu značajno uticati na drugačiji ishod u naplati javnih prihoda: nepredvidivost mogućih budućih šokova, posebno kada je riječ o ubrzanom rastu inflacije; neplanirane izmjene poreznih politika, značajna odstupanja u kretanju koeficijentata raspodjele prihoda od indirektnih poreza između entiteta, promjene u nivou planirane otplate vanjskog duga, promjene u izdvajanju prihoda od indirektnih poreza za Institucije BiH, rad porezne administracije te razvoj drugih događaju poput novih elementarnih nepogoda. S tim u vezi i Općina Foča prilikom projekcije svojih prihoda ističe određeni nivo rizika po ostvarenje projiciranih iznosa.

2.1. Revidirane projekcije prihoda od indirektnih poreza za 2023. godinu i plan za period 2024.-2026. godina

Indirektni porezi	2023.	2024.	2025.	2026.
Kantonalni budžet	30.992.676	34.206.455	37.987.773	41.089.585
Općinski/gradski budžeti	2.792.043	3.031.265	3.308.747	3.578.916
Foča	309.914	336.467	367.268	397.256
Goražde	2.335.624	2.535.741	2.767.862	2.993.866
Pale	146.505	159.057	173.617	187.794

2.2. Revidirane projekcije prihoda sa Jedinštenog računa za 2023. godinu i plan za period 2024.-2026. godina za direkciju cesta

Bosnasko-podrinjski kanton	2023.	2024.	2025.	2026.
Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinštenog računa	955.239	1.037.084	1.132.019	1.224.451
o/č Općina Foča	13.500	14.650	15.990	19.290
Prihodi iz namjenske putarine za finansiranje autocesta i cesta	310.798	319.194	328.756	339.639
o/č Općina Foča	4.370	4.480	4.610	4.760

2.3. Revidirane projekcije prihoda po osnovu poreza na dohodak za 2023. godinu i plan za period 2024. –2026. godina za kanton i općine zbirno

	2023.	2024.	2025.	2026.
POREZ NA DOHODAK	8.174.291	8.922.298	9.684.157	10.533.384
Kanton	5.357.430	5.847.674	6.346.996	6.903.580
Općine/gradovi	2.816.861	3.074.624	3.337.160	3.629.804

2.4. Revidirane projekcije prihoda po osnovu poreza na dobit za 2023. godinu i plan za period 2024. –2026. godina

	2023.	2024.	2025.	2026.
Bosnasko-podrinjski kanton	3.520.200	3.641.647	3.782.579	3.944.852

3. SREDNJOROČNA PROJEKCIJA PRIHODA OPĆINE FOČA

Ovo poglavlje sadrži projekcije prihoda za koje se očekuje da će biti na raspolaganju Općini Foča, iz kojih će biti finansirane javne potrebe općine, a koje su najvećim dijelom determinirane prilikama i situacijama navedenim u prethodnim poglavljima. Imajući na umu postojeću situaciju, kao i činjenicu da Služba za opću upravu, privredu, finansije, društvene djelatnosti i mjesne zajednice vrlo malim dijelom može utjecati na ukupnu fiskalnu strategiju za naredni srednjoročni period evidentno je da kao realna osnova za izradu i prezentaciju srednjoročne fiskalne strategije će poslužiti prognoze i pretpostavke prosljeđene od Federalnog Ministarstva finansija posredstvom Ministarstva finansija BPK-a. U kontekstu ranije spomenutog, kao i analiza ostvarenja prihoda proteklih godina i trenda izvršenja za prvih šest mjeseci tekuće 2023. godine, Služba je uradila moguću projekciju prihoda koji pripadaju Općinskom budžetu. Osnov za projekciju prihoda za 2024. godinu je budžet 2023. godine.

Poreski prihodi su u potpunosti bazirani na projekcijama Federalnog ministarstva finansija.

Projekcija neporeskih prihoda je rađena na bazi izvršenja po ovom osnovu u 2022. godini, te prvih 6 mjeseci 2023. godine, kao i na bazi trenutno važećih ugovora o iznajmljivanju imovine.

Tekući transferi, kao jako značajna ali ujedno i najneizvjesnija stavka u budžetu Općine Foča, planirani su na bazi izvršenja za prvih 6 mjeseci 2023. godine uz blagi porast.

U sljedećem tabelarnom pregledu predstavljen je nivo ostvarenih prihoda Općine Foča u 2022. godini, budžet 2023. godine i projekcije za period 2024.-2026. godina. Projekcija prihoda u 2024.-2026. godini odražava dinamiku priliva u 2022.godini, kao i u proteklom periodu 2023. godine.

Tabela : Projekcije prihoda 2024.-2026.godina

	Prihodi i primici	Ostvareno 2022.	Budžet 2023.	Procjena 2024.	Procjena 2025.	Procjena 2026.
A	Poreski prihodi	448.259	438.106	453.467	493.168	533.156
	Porez na dobit					
711000	pojednaca i preduzeća	3.921	7.000	4.000	4.000	4.000
	Porezi na plaću i radnu	0	0	-		
713000	snagu					
714000	Porez na imovinu	8.234	7.500	8.000	8.000	8.000
716000	Porez na dohodak	86.090	90.000	105.000	113.900	123.900
	Prihodi od indirektnih	350.004	333.606	336.467	367.268	397.256
717000	poreza					
B	Neporeski prihodi	122.588	146.000	127.000	127.000	127.000
	Prihodi od					
	preduzetnički aktivnosti					
	i imovine i prihodi od	18.651	21.300	27.000	27.000	27.000
	pozitivnih kursnih					
721000	razlika					
	Naknade i takse i					
	prihodi od pružanja	103.937	124.700	100.000	100.000	100.000
722000	javnih usluga					
723000	Novčane kazne					
C	Tekući transferi	393.451	498.750	400.000	400.000	400.000
	Primljeni tekući transferi					
732000	od ostalih nivoa vlasti	393.451	498.750	400.000	400.000	400.000
D	Kapitalni transferi	364.605	1.343.800	400.000	400.000	400.000
	Kapitalni transferi od					
742000	ostalih nivoa vlasti	364.605	1.343.800	400.000	400.000	400.000
E	Kapitalni primici	32.000				
	UKUPNO:	1.360.903	2.426.656	1.380.467	1.420.168	1.460.156

Rizici po projekcije prihoda

Rizici ostvarenja projiciranih prihoda mogu biti:

- veće usporavanje predviđenog ekonomskog rasta;

- nepredviđene promjene poreznih politika (odsustvo stabilnih koeficijenata raspodjele indirektnih poreza i nepredviđene promjene istih i dr.);
- makroekonomske pretpostavke;
- neredovno izmirenje tekućih transfera od ostalih nivoa vlasti (prvenstveno BPK-a)

Projekcije prihoda su usko vezane za privredni rast. Jedan od rizika odnosi se na makroekonomske pretpostavke, koje će u mnogome ovisiti od uticaja vanjskih faktora. Ukoliko su rast i drugi makroekonomski pokazatelji ispod procijenjenog nivoa imat će za posljedicu drugačija kretanja projekcije prihoda.

Nepredviđene promjene poreznih politika se prvenstveno odnose na izmjene zakona o pripadnosti javnih prihoda u dijelu raspodjele prihoda od indirektnih poreza i izmjene zakona o porezu na dohodak koje su također u proceduri.

Projekcije su rađene pod pretpostavkom da neće doći do prenosa nadležnosti između općine i drugih nivoa vlasti.

4. UPRAVLJANJE POTROŠNJOM

4.1. Zahtjevi budžetskih korisnika

Na osnovu dostavljene Instrukcije 1 Službe za opću upravu, privredu, finansije, društene djelatnosti i mjesne zajednice, Općinske službe su dostavile svoje projekcije rashoda za naredne tri godine. Dostavljene projekcije su objedinjene i prikazane u naredenoj tabeli

Tabela: Pregled projekcija/prijedloga budžetskih korisnika

Rashodi i izdaci /godina		Ostvareno 2022.	Budžet 2023.	2024.	2025.	2026.	
				Zahtjev	Zahtjev	Zahtjev	
				Gornja granica			
A	Tekući rashodi	1.218.868	1.235.055	1.587.082	900.000	1.607.172	1.667.792
611000	Plate i naknade troškova zaposlenih	511.425	553.800	623.872		645.222	694.822
612000	Doprinosi poslodavaca i ostali doprinosi	46.510	48.465	56.150		56.650	58.650
613000	Izdaci za materijal i usluge	268.959	382.790	359.430		361.650	363.060
613100	Putni troškovi	1.476	2.700	4.100		4.100	4.030
613200	Izdaci za energiju	46.746	46.500	49.100		49.650	50.200
613300	Izdaci za komunikacije i komunalne usluge	20.865	32.750	32.750		32.750	32.750
613400	Nabavka materijala i sitnog inventara	8.679	18.710	17.110		17.510	19.160
613500	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	8.127	9.600	9.500		9.500	9.500
613700	Izdaci za tekuće održavanje	69.187	90.500	90.500		91.050	91.600
613800	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i	5.123	5.000	5000		5.000	5.000

	usluga platnog prometa						
613900	Ugovorene i druge posebne usluge	108.756	177.030	151.370		152.090	150.820
614000	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	119.723	131.000	2.000		2.000	2.000
614100	Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima	6.167	2.000	8.200		2.000	8.200
614200	Tekući transferi pojedincima	10.530	33.000	33.000		33.000	33.000
614300	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	26.510	13.000	13.000		13.000	13.000
614400	Subvencije javnim preduzećima	1.388	5.000	5.000		5.000	5.000
614500	Podsticaji poljoprivrednoj proizvodnji	41.633	50.000	0		0	0
614800	Drugi tekući rashodi	33.497	28.000	23.000		23.000	23.000
615000	Kapitalni transferi		119.000	104.000		104.000	104.000
B	Kapitalni izdaci	272.251	1.130.050	323.500	400.000	313.000	283.000
821000	Kapitalni izdaci	272.251	1.130.050	323.500	400.000	313.000	283.000
	UKUPNO:	1.218.868	2.365.105	1.910.582	1.300.000	1.920.172	1.950.792
	Broj uposlenih						

4.2. Smjernice i ograničenje za dostavljanje zahtjeva za izradu nacrtu budžeta

Prilikom projekcija rashoda i izdataka za naredne tri godine, uvažavajući date projekcije prihoda Službe za opću upravu, privredu, finansije, društvene djelatnosti i mjesne zajednice rashodi budžetskih korisnika trebali bi se kretati u granicama projekcije prihoda umanjenim za iznos planiranog pokrića akumuliranog deficita, odnosno u granicama iznosa od cca 1.330.000,00 KM. Iz prethodne tabele je vidljivo da projekcije tekućih rashoda koje su urađene na osnovu dostavljenih projekcija Općinskih službi znatno prelaze iznose koji bi prema projekcijama prihoda za naredne tri godine trebali biti raspoloživi. Naime, ukupno projektovani prihodi za 2023. godinu iznose 1.380.467 KM, od čega je 400.000 KM kapitalnih transfera s većih nivoa vlasti. Uzimajući u obzir činjenicu da, izuzev za dio kapitalnih transfera od BPK-a, veći nivoi vlasti prilikom raspisivanja javnih poziva za dodjelu sredstava za kapitalne projekte zahtjevaju učešće Općine sa minimalno 20%, neophodno je rezervisati minimalno 20.000 KM na ime učešća u projektima. Također je neophodno uzeti u obzir i činjenicu da akumulirani deficit Općine Foča sa 31.12.2022.godine iznosi cca 144.251 KM te se u budžetu za 2024.godinu moraju rezervisati sredstva od cca 50.000 KM na ime pokrića deficita.

Uzimajući u obzir prethodno iznesene podatke konstatujemo da sredstva sa kojima će Općina raspolagati za pokriće tekućih rashoda u 2024.godini iznose oko 900.000 KM. Na osnovu navedenog zahtjevi budžetskih korisnika za izradu Nacrta Budžeta za 2024. godinu koji se odnose na tekuće rashode bi se trebali kretati značajno ispod granica realizovanih rashoda budžeta za 2022.godinu sa maksimalnim uštedama ako

je i gdje je god to moguće. Zahtjevi za kapitalne izdatke koji se realizuju iz poreznih i neporeznih prihoda i tekućih transfera sa viših nivoa bi se trebali odnositi isključivo na učešće Općine u projektima za koje su sredstva dobijena od strane većih nivoa vlasti i trebali bi se kretati u predviđenom iznosu od ukupno 20.000 KM , jer prema projekcijama sredstava za ovu namjenu nema, izuzev ako ne dođe do povećanja tekući transferi sa viših nivoa vlasti, odnosno ako se ne ostvare uštede na tekućim izdacima .Zahtjevi za kapitalne izdatke koji se finansiraju iz kapitalnih transfera većih nivoa vlasti treba planirati u iznosu od cca 400.000,00 KM uz obavezno preciziranje izvora finansiranja i opisa kapitalnog projekta. Iz projekcija posebnih naknada i prihoda i naknada od cesta trebali bi se u istom iznosu planirati i rashodi za te svrhe kao što su: rashodi iz oblasti Civilne zaštite koji se realizuju iz posebnih naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, rashodi za usluge popravki i održavanja cesta koji se realizuju iz cestovnih naknada i prihoda koji pripadaju direkciji cesta, te rashodi iz sredstava prikupljenih od kirija za socijalno-neprofitno stanovanje. Što se tiče projekata koji bi se trebali realizovati u periodu od 2024.-2026. godine oni će biti utvrđivani prilikom izrade nacrt budžeta za svaku godinu pojedinačno, a na bazi strategija razvoja Općine za period 2020.-2026. Na osnovu toga i budžetski korisnici bi trebali prilikom dostavljanja svojih zahtjeva za izradu Nacrta Budžeta za 2024. godinu u dijelu koji se odnosi na kapitalne izdatke vezane za projekte koji će se realizovati navesti i izvor finansiranja tih projekata, te projekte planirati u skladu sa Strategijom. Shodno naprijed navedenom, Instrukcija 2 koju će Služba za opću upravu, privredu, finansije, društvene djelatnosti i mjesne zajednice dostaviti općinskim službama će sadržati elemente i ograničenja iz ovog dokumenta, a sve službe prilikom dostavljanja svojih zahtjeva za izradu Nacrta budžeta Općine Foča za 2024. godinu bi se trebali pridržavati gore navedenih smjernica i ograničenja, a sve u cilju što kvalitetnije izrade Nacrta budžeta za 2024. godinu.

Broj: 01-11-836 /23
Datum: 05.07 .2023.

OPĆINSKI NAČELNIK
Mujo Sofradžija